

Toen en nu

Immigratie vanaf 1900

Ons land heeft zich in de afgelopen eeuw ontwikkeld tot immigratieland: per saldo vestigden zich hier meer mensen dan er vertrokken. Deze immigranten kwamen in golven. Begin 1900 waren immigranten nog vooral passanten. Het waren seizoenarbeiders uit Westfalen, de zogeheten hankemaaiers die de Nederlandse boeren kwamen helpen met oogsten, en ambulante handelaren die met hun spullen langs de huizen gingen en de markten afstruinden. De grootste stromen kwamen met het begin van de Eerste Wereldoorlog, in 1914. Bijna een miljoen Belgische vluchtelingen zochten hier beschutting tegen het oorlogsgeweld. Tijdens de Eerste Wereldoorlog strandden verder zo'n 2 duizend Chinese zeelieden in ons land. Deze 'pindachinezen' probeerden met de straatverkoop van pinda's in hun onderhoud te voorzien.

Evenals de oorlogsvluchtelingen waren de Italiaanse schoorsteenvegers, gipsenbeelden- en parapluverkopers niet van plan zich permanent te vestigen. Vanaf 1926 reden de eerste Italiaanse ijskarretjes in de grote steden, het eerst in Breda en Utrecht. Vele duizenden gastarbeiders uit Polen, Slovenië, Italië en Duitsland werkten toen al in de Limburgse mijnen. In de jaren twintig kwamen enkele tienduizenden meisjes uit Duitsland en Oostenrijk als dienstbode.

Van blijvende aard was na de Tweede Wereldoorlog wel de vestiging van 12 duizend Molukkers en van meer dan 300 duizend Indische Nederlanders. Ten aanzien van de Indische Nederlanders werd ingezet op een snelle integratie. Iedere twintigste woning die door de overheid werd gebouwd, werd aan hen toegewezen. Binnen één generatie zijn deze Indische Nederlanders geïntegreerd.

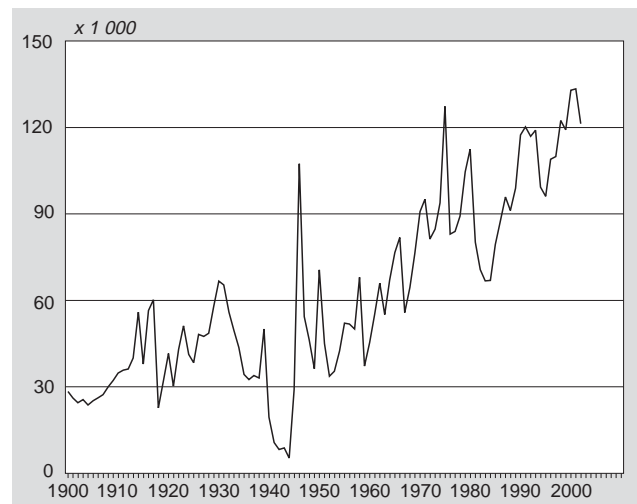
Al vroeg in de jaren zeventig kwam de omvangrijke migratie uit Suriname op gang. De onafhankelijkheid in 1975 leidde uiteindelijk tot het vertrek van een derde van de Surinaamse bevolking. Antillianen en Arubanen kwamen zo'n tien jaar later.

Grootscheepse migratie van mensen uit andere landen begon aan het eind van de jaren zestig. Nederlandse bedrijven aasden op buitenlandse arbeiders voor laaggeklasseerd werk in de mijnbouw, de textiel- en de metaalindustrie, waarvoor ze geen Nederlanders konden krijgen. Hun ogen waren gericht op de overschotten van ongeschoolde arbeiders in de landen rondom de Middellandse Zee. Aan de overkomst van deze arbeiders lagen bilaterale wervingsakkoorden ten grondslag tussen Nederland, Spanje, Italië, Griekenland, Joegoslavië, Portugal, Turkije, Marokko en Tunesië. De gastarbeiders kwamen op kortlopende contracten en het was niet de bedoeling dat ze zich in ons land zouden vestigen.

Van deze arbeidsmigranten zijn met name Turken en Marokkanen hier gebleven. Zo'n 30 procent van de Marokkaanse immigranten en 15 procent van de Turkse immigranten die zich in 1965 en 1966 in Nederland vestigden, wonen hier nog steeds. De meer recente migranten kwamen veelal met andere motieven. De blijvers onder de arbeidsmigranten werd het toegestaan vrouw en kinderen te laten overkomen. Hierdoor steeg vanaf 1973 de volgmi-

gratie uit Turkije en Marokko, terwijl er tegelijkertijd een eind kwam aan de arbeidsmigratie uit deze landen. Van deze migranten is een steeds groter deel in Nederland blijven wonen. Zo bleef van de Marokkanen die in 1972 en 1973 naar Nederland kwamen 55 procent in Nederland, en van de Turken bijna de helft. Van de Turken die in de jaren zeventig en tachtig naar Nederland kwamen, woont ongeveer twee derde nog in Nederland. Onder Marokkanen is het percentage blijvers nog hoger: 75 tot 85 procent van de immigranten die de afgelopen twintig jaar naar Nederland kwamen, woont hier nog steeds. Tegenwoordig zijn gezinshereniging, gezinsvorming en asiel de belangrijkste migratiemotieven. Na een eeuw van overwegend positieve migratiesaldi, laten de meest recente migratiecijfers nu een vertrekoverschot zien.

Immigratie, 1900–2002

Immigratie naar herkomst, 1900–2002

